

економічні об'єкти і процеси, віддзеркалення цих відомостей в облікових відомостях.

Концептуальні підходи в обліку та оподаткуванні базуються на цифровій трансформації. ERP-системи автоматизують облік у реальному часі, зменшуючи людські помилки. Блокчейн забезпечує прозорість аудиту: кожна операція фіксується в незамінному реєстрі. Електронні податкові декларації спрощують звітність для бізнесу, як це впроваджено в Естонії.

Проблеми пов'язані зі складністю гармонізації міжнародних стандартів. Трансфертне ціноутворення дозволяє корпораціям типу Google мінімізувати податки, переносючи прибутки в країни з низькими ставками. Нестача кваліфікованих бухгалтерів, які вміють працювати з AI-інструментами, гальмує автоматизацію.

Отже емерджентна економіка, з її непередбачуваністю та швидкозмінністю, вимагає радикального переосмислення традиційних підходів до менеджменту, маркетингу, фінансів та інших дисциплін. Ключовим імперативом стає здатність до адаптації: організації повинні відмовитися від жорстких ієрархій на користь гнучких екосистем, де лідери виступають фасилітаторами, а інновації й емпіричне навчання стають нормою. Маркетинг перетворюється на мистецтво будувати довіру через соціально відповідальні стратегії, де етика й персоналізація йдуть рука об руку.

Економіка вже не може існувати в парадигмі безмежного споживання – майбутнє належить циркулярним моделям, де відходи стають ресурсами, а зростання ВВП замінюється показниками сталого розвитку (ESG). Фінансова система, децентралізована завдяки блокчейну та DeFi, демократизує доступ до капіталу, але вимагає нових регуляторних механізмів для захисту від кіберризиків. Облік і оподаткування, автоматизовані за допомогою AI та ERP-систем, переходять від паперової бюрократії до цифрової прозорості, де кожна транзакція залишає слід у незамінному реєстрі.

Література

1. Редько В. Є, Пипка К. В. Розвиток маркетингового менеджменту в системі управління підприємством, *Ефективна економіка* № 12, 2017

Анна СУХОРИКОВА

к.н. з державного управління, доцент,

Анна ЖИТНЯКОВСЬКА

здобувачка вищої освіти,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ЕМЕРДЖЕНТНОЇ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ, ІМПЕРАТИВИ ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

У сучасному світі, що характеризується стрімкими технологічними змінами, глобалізацією та зростаючою складністю економічних процесів, виникає потреба в нових підходах до управління, маркетингу, економіки, фінансів, обліку та оподаткування. Емерджентна економіка, як концепція, що підкреслює виникнення нових властивостей у складних системах, пропонує перспективний напрям для формування сучасної парадигми розвитку цих сфер.

Традиційні моделі менеджменту, засновані на ієрархічних структурах та передбачуваності, виявляються недостатніми в умовах емерджентної економіки. Сучасний менеджмент повинен враховувати непередбачувані зміни, адаптивність та самоорганізацію систем. Така умова вимагає переходу до гнучких організаційних структур, децентралізації

прийняття рішень та розвитку лідерства, що допомагає інноваціям і швидкому реагуванню на зміни.

У традиційному маркетингу основна увага приділялася продукту та його просуванню. Проте в емерджентній економіці акцент зміщується на створення цінності для клієнта через взаємодію та співтворчість – це передбачає використання цифрових технологій для глибшого розуміння потреб споживачів, персоналізації пропозицій та побудови довгострокових відносин з клієнтами.

Емерджентна економіка визнає, що економічні системи є динамічними, нелінійними та здатними до самоорганізації, тобто такими, що не піддаються повному моделюванню чи передбаченню за допомогою традиційних інструментів [1]. У цьому контексті рушійною силою змін виступає не централізоване планування, а мережеві взаємодії між суб'єктами, які спонтанно формують нові економічні структури, продукти та ринки. Самоорганізація проявляється через появу нових форм співпраці, швидку зміну бізнес-моделей, розвиток цифрових платформ та екосистем.

Економічні агенти – від урядів до мікропідприємств – функціонують у середовищі постійних трансформацій, що породжують не лише ризики, а й унікальні можливості для розвитку. У таких умовах ефективність економічної політики визначається не жорсткістю регламентів, а її чутливістю до слабких сигналів, здатністю передбачати нові тренди та створювати сприятливий клімат для інноваційної активності.

Вище зазначена умова означає, що економічна політика повинна бути гнучкою, адаптивною та орієнтованою на довгострокову сталість, а не лише на поточні макроекономічні показники. Вона має враховувати складну систему міжгалузевих, міжтериторіальних та міжнародних зв'язків, у межах яких зміни в одному секторі чи країні можуть спричинити непередбачувані наслідки в іншому. Підтримка підприємництва повинна здійснюватися не лише через пряме фінансування чи зниження податкового навантаження, а й через створення відкритих інноваційних середовищ, доступ до цифрової інфраструктури та розвиток людського капіталу.

Водночас необхідно посилювати стійкість економічної системи до зовнішніх шоків, таких як кліматичні зміни, геополітичні конфлікти чи пандемії.

Фінансова система в умовах емерджентної економіки не лише трансформується під тиском інноваційних технологій, а й втрачає колишню однорівнірність, набуваючи гібридного характеру, в якому поєднуються елементи централізованого та децентралізованого управління капіталом. Зростаюча роль криптовалют, блокчейн-інфраструктур, DeFi-платформ і цифрових активів порушує фундаментальні принципи традиційного фінансового посередництва, змушуючи регуляторів переосмислювати поняття ліквідності, платоспроможності та захисту інвесторів. Одночасно фінтех-компанії руйнують монополію банківських структур, пропонуючи гнучкіші, персоналізовані та швидші сервіси. В умовах цієї цифрової турбулентності надзвичайно важливим стає розроблення адаптивних механізмів макропруденційного нагляду, що поєднують проактивний аналіз ризиків з підтримкою інноваційної динаміки. У перспективі це дозволить створити інклюзивну фінансову екосистему, в якій ефективність, прозорість та доступність фінансових послуг стануть базовими елементами економічної стійкості.

Традиційний бухгалтерський облік зосереджувався на фіксації минулих операцій. У сучасних умовах зростає потреба в облікових системах, що дозволяють прогнозувати майбутні фінансові результати, оцінювати ризики та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Це передбачає інтеграцію обліку з аналітичними інструментами, використання великих даних та штучного інтелекту. Система оподаткування повинна адаптуватися до змін в економіці, зокрема до зростання цифрового сектору, глобалізації та нових форм зайнятості. Необхідно розробити податкові механізми, що забезпечують справедливий розподіл податкового навантаження, стимулюють інновації та забезпечують достатні надходження до бюджету.

Формування сучасної парадигми розвитку в умовах емерджентної економіки вимагає міждисциплінарного підходу, що поєднує економіку, соціологію, психологію та технології. Необхідно враховувати взаємозв'язки між різними сферами, системне мислення та здатність до адаптації, щоб створити більш стійкі та ефективні економічні системи.

Впровадження нових підходів стикається з низкою проблем, зокрема опором змінам, недостатньою кваліфікацією кадрів, відсутністю необхідної інфраструктури та нормативно-правової бази. Також існує ризик нерівномірного розвитку, коли одні сектори або регіони адаптуються швидше за інші, що може призвести до соціально-економічної нерівності.

Для успішного переходу до нової парадигми необхідно:

- розвивати освіту та підвищувати кваліфікацію кадрів у сфері нових технологій та управлінських підходів;
- інвестувати в інфраструктуру, що підтримує інновації та цифровізацію;
- сприяти розвитку малого та середнього бізнесу як джерела інновацій та гнучкості;
- забезпечити ефективне регулювання та захист прав учасників економічних процесів [2].

Для подолання поточних проблем необхідно впроваджувати пілотні проекти, що дозволяють тестувати нові підходи в обмеженому масштабі, з подальшим масштабуванням успішних практик. Також варто забезпечити зворотний зв'язок та постійне вдосконалення процесів на основі отриманих результатів. Перспективи розвитку пов'язані з подальшою інтеграцією технологій, зростанням ролі даних у прийнятті рішень та посиленням взаємозв'язків між різними секторами економіки.

Література

1. Котовська І.В., Луциків І.В. Методологія scum як ключ до ефективного управління проєктами: сучасні виклики та перспективи. Ефективні механізми господарювання в контексті сучасної економічної теорії: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 7–8 березня 2025 р.). Львів. Торунь : Liha-Pres. 2025. 276 с.

2. Коваль Н.І., Корніюк К.В. Забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах війни: проблеми та особливості. Агросвіт. 2024. № 4. С. 152-158.

Ірина ФОРКУН

к.т.н., доцент,

*доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та фондового ринку*

Ірина ЩУЦЬКА

здобувач вищої освіти,

*Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький, Україна*

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Здобувши незалежність, народ України обрав шлях побудови демократичної, соціально зорієнтованої, правової держави, головним завданням якої є створення такої моделі організації влади, яка здатна забезпечувати найсприятливіші умови для громадян в контексті реалізації їх прав і свобод, задоволення потреб і надання соціальних послуг. Світова практика показує, що побудова державного устрою, в якому лише система органів державної влади і управління вирішувала б ці завдання є неможливою, а основу розбудови будь-якої демократичної держави покладено на органи місцевого самоврядування, які найбільш наближені до громадян та їхніх потреб.

Стаття 7, 140 Конституції України визначають і гарантують місцеве самоврядування.